

Broj XVIII / 2016

Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

OTVARANJE POGLAVLJA 23 I 24: DA LI SMO URADILI „BAŠ SVE” ŠTO JE DO NAS?

TEMA BROJA STR. 3–6

AKTUELNO STR. 5–7

Slovačka preuzela predsedavanje EU
Balkanski barometar: Region najviše zabrinjava
nezaposlenost
Usvojen Program reformi politike zapošljavanja i
socijalne politike

U FOKUSU STR. 8–10

Kako su pregovori Republike Srbije sa
EU postali službena tajna?

ANALIZA STR. 11–12

Bregzit ili ne? Kakve su posledice za politiku proširenja?

PREDSTAVLJAMO STR. 13

Poglavlje 6 – Pravo privrednih društava

- 2. jun** **Srbija dostavila pregovaračke pozicije za poglavlja 23, 24 i 5**
Šefica pregovaračkog tima Srbije za pregovore sa EU Tanja Mišćević izjavila je da je Vlada Republike Srbije dostavila pregovaračke pozicije za poglavlja o vladavini prava (23 i 24), kao i za Poglavlje 5 (Javne nabavke). Kako je navela, članice EU bi 3. juna trebalo da razgovaraju u Komitetu za proširenje o tekstu pregovaračkih pozicija, a onda bi trebalo da se predstavi zajednička pozicija Srbije i EU. [Više...](#)
- 14. jun** **EULEX Kosovo*: mandat produžen, budžet odobren**
Evropski savet je produžio mandat misije EU na Kosovu (EULEX) do juna 2018. Misija EULEX Kosovo je pokrenuta 2008. sa sedištem u Prištini na Kosovu, sa ciljem pružanja pomoći i podrške vlastima Kosova u oblasti vladavine prava, konkretno organima policije, pravosuđa i carine. [Više...](#)
- 21. jun** **Održana konferencija o budućnosti mladih na zapadnom Balkanu u Evropskom parlamentu**
Konferencija „Bolja budućnost za mlade na zapadnom Balkanu“ održana je u Evropskom parlamentu 21. juna 2016. godine. Konferencija je imala za cilj da pruži dodatni podsticaj politici mladih, uoči narednog samita Berlinskog procesa koji će se održati u Parizu jula ove godine, kao i da naglasi važnost perspektive mladih u regionu kroz ukazivanje na značaj evropske perspektive. [Više...](#)
- 24. jun** **Panel-diskusija: Šta nas očekuje po otvaranju Poglavlja 24?**
Šta Srbiju i njene građane očekuje po otvaranju Poglavlja 24 pregovora o članstvu u Evropskoj uniji bila je glavna tema panel-diskusije koju su organizovali Beogradski centar za bezbednosnu politiku i Misija OEBS u Srbiji. Reforma policije je ključna za napredak Srbije u okviru Poglavlja 24 pregovora o članstvu u EU, ocenjeno je na panel-diskusiji. Izlazak Britanije iz Evropske unije će možda usporiti proces proširenja, ali ga sigurno neće zaustaviti, zaključak je skupa. [Više...](#)
- 29. jun** **Sastanak članova Odbora za evropske integracije i predstavnika Evropske komisije**
Šef Odeljenja Generalnog direktorata Evropske komisije za evropsku susedsku politiku i pregovore o proširenju Ketrin Vendt, razgovarala je sa članovima Odbora za evropske integracije. Ona je poručila da će se proces proširenja EU i pregovora nastaviti, bez obzira na rezultate nedavnog referenduma u Velikoj Britaniji i navela važnost uloge Odbora za evropske integracije u narednom periodu, posebno u pogledu saradnje sa Evropskim parlamentom. [Više...](#)

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Masarikova 5/16, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Danijela Božović, Mirko Popović, Tamara Skrozza i Srđan Đurović

Autori: Danijela Božović, Mirko Popović, Tamara Branković i Sofija Mandić

Lektura: Marijana Milošević

Objavlivanje elektronskog biltena „Progovori o pregovorima“ podržala je Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji. Godišnji rad BOŠ podržava Evropska unija u okviru programa Evropa za građane i građanke. Stavovi izneti u ovom biltenu nisu nužno stavovi Fondacije za otvoreno društvo ili Evropske unije. Beogradska otvorena škola odgovorna je isključivo za iznete informacije. Za stavove i informacije u autorskim tekstovima i intervjuima odgovorni su sami autori, odnosno intervjuisane osobe.

OTVARANJE POGLAVLJA 23 I 24: DA LI SMO URADILI „BAŠ SVE” ŠTO JE DO NAS?

Otvaranje poglavlja 23 (Pravosuđe i osnovna prava) i 24 (Pravda, sloboda i bezbednost) u pregovorima sa EU u najavi je već nekoliko meseci. Poslednje odlaganje dogodilo se krajem juna, neposredno nakon britanskog referenduma o izlasku iz Unije. Uz okupiranost Evrope britanskim pitanjem, do odlaganja je došlo i zbog posebnih uslova koje je Hrvatska stavila pred Srbiju pre davanja saglasnosti za otvaranje dva važna poglavlja. Ovi uslovi su se ticali pune saradnje Srbije sa Haškim tribunalom, potpune primene domaćih i međunarodnih obaveza Srbije u zaštiti manjinskih prava (pre svega prava hrvatske manjine), kao i primedbi na sukob nadležnosti u procesuiranju ratnih zločina između Srbije i Hrvatske. Prema poslednjim informacijama, Hrvatska je ublažila svoj stav, ali i dalje očekuje garancije da će ova pitanja biti rešena. Usvajanje pregovaračke pozicije koja bi uključivala i hrvatske zahteve, i otvaranje poglavlja, u ovom trenutku najavljeno je za 18. jul 2016. godine.

Ovo su, uglavnom, jedine informacije o poglavljima 23 i 24 koje možemo da vidimo u medijima. One su vrlo često o tehničkom i formalnom procesu, koji nema mnogo dodira sa time šta su stvarne koristi za građane tokom pristupanja Uniji. Nema ni potpunih informacija o tome šta su osnovne zamere EU na stanje u Srbiji, kao ni da li je Srbija učinila nešto da stvari promeni i pre formalnog otvaranja poglavlja – što bi trebalo da je u njenom interesu.

Foto: Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP)
Sofija Mandić, istraživačica-pravnica BCBP

„Mi smo uradili sve”

Najčešće se čuje samo to da je Srbija „učinila sve” da do otvaranja poglavlja dođe. Vrlo retko čujemo šta zapravo naši zvaničnici misle kada kažu da smo učinili baš sve što od nas zavisi, a stručna javnost još ređe dovodi u pitanje da li je ova tvrdnja istinita.

Tako smo više puta čuli učesnike u pregovorima, ali i predsednika Srbije, kako kažu da je „neprihvatljivo da jedna država (Hrvatska, prim.aut) može da zaustavi drugu državu da uđe u EU, a koja je ispunila sve uslove”. Ovakvim izjavama se građani dodatno zbunjuju, izjednačavajući proces usklađivanja sa evropskim pravom (odnosno, pregovaranja određenih poglavlja) sa ispunjenošću uslova za ulazak u Uniju. U Nikolićevoj izjavi, Srbija je spremna ne samo za pregovore već i za članstvo u Uniji. Slično je izgovorio i ministar pravde u Vladi Srbije Nikola Selaković, predstavljajući prvi izveštaj o primeni Akcionog plana za Poglavlje 23 početkom jula. On je tada rekao da poglavlja nisu otvorena samovoljom EU, a da je Srbija uradila sve što je bilo do nje – da je postigla „najbolje rezultate i najviša merila u postupku pristupanju EU do sada”. On je tom prilikom čak izjavio i da ako Unija ne prepozna ove napore Srbije „neko drugi sigurno hoće”.

Šta se očekuje od Srbije na putu ka Evropskoj uniji?

Iako domaći zvaničnici uporno šalju poruke kako je Srbija uradila svoj posao u usklađivanju sa evropskom praksom i pravom – uz možda nešto malo preostalog tehničkog posla – mi smo zapravo tek na početku dugog i mukotrpnog puta. EU je uputila jasne preporuke o tome šta mora biti promenjeno u domaćem pravu i praksi pre nego što jednog dana poglavlja budu zatvorena. Ove preporuke se odnose na: sprečavanje političkog uticaja na predlaganje i izbor tužilaca i sudija, potrebu da se uspostavi nezavisno pravosuđe, spreči sukob interesa, nezakonito bogaćenje i korumpiranost u javnim službama (poput obrazovanja, zdravstva i carine). Ove preporuke jasno impliciraju stvarno stanje: Srbija je zemlja u kojoj je politika duboko zagazila u pravosuđe i gde je javni posao izvor bogaćenja. Zvaničnicima to možda nije lako da kažu na taj način, ali to jeste zaključak Unije o tome u kom stanju se nalazi naše društvo.

Dalje, Unija zahteva efikasno gonjenje počinilaca ratnih zločina, čak i kada su osumnjičeni državni zvaničnici. Ovo, takođe, dovoljno govori o trenutnom stanju i koliko smo do sada bili posvećeni da ratne zločince, ako ništa drugo, uklonimo iz državne službe. Tu je i zahtev za kontrolom finansiranja političkih stranaka i sankcionisanja kršenja pravila u ovoj oblasti. Jedan od zahteva je i sveobuhvatna reforma MUP-a, koja bi

morala da doprinese ukidanju političkih pritisaka pri operativnom radu policije, promenu načina upravljanja kadrovima i sprečavanje korupcije u policiji.

Ovo je samo deo vrlo ozbiljnih zadataka koji stoje pred Srbijom i ona teško može reći da je „učinila baš sve“ da ove oblasti dovede u red. Srbija je u ovom trenutku zapravo ispunila tehničke uslove da krene na put promene i to se otvoreno mora reći građanima. Tehnički uslovi su ispunjeni usvajanjem Akcionog plana i pregovaračke pozicije za oba poglavlja gde se navode koraci koji moraju biti učinjeni, u cilju rešavanja označenih problema.

Ako znamo da je Srbija u procesu evropskih integracija formalno još od 2008. godine, sa pravom možemo postaviti pitanje – kako to da ne vidimo ozbiljnije rezultate? Kako je moguće da 2015. godine 96% građana veruje da je policija korumpirana? Kako nam se dešava da 2016. godine u centru Beograda građani budu lišeni slobode od strane nepoznatih osoba, a policija odbije da ih zaštiti? Kako to da predstavnici izvršne vlasti, suprotno svim pravilima, najavljuju hapšenja i ishode suđenja u medijima? Kako to da su umanjena procesna prava maloletnika u sudskim postupcima? Zbog čega novi zakon o policiji, umesto da profesionalizuje policiju, moć operativnog odlučivanja stavlja direktno u ruke ministra unutrašnjih poslova? To su sve pitanja na koja bi zvaničnici morali da daju odgovor kada tvrde da su „učinili baš sve“ na putu evropskih integracija.

Foto: Poglavlje 23

Šta je urađeno – slučaj izveštaja Ministarstva pravde

U procesu pristupanja Uniji predviđeni su različiti izveštaji o sprovođenju planiranih zadataka. Prvi takav izveštaj objavilo je Ministarstvo pravde, i to za primenu Akcionog plana za poglavlje 23. Izveštaj se odnosi na planirane promene u prvih šest meseci 2016. godine. Na predstavljanju izveštaja izneti su impresivni podaci – da je ispunjeno 80% aktivnosti, da je njih 15% u toku, dok samo mali procenat zadataka (5%) nije ostvaren. Ako se vratimo na prethodno postavljena pitanja o stanju u pravosuđu, policiji, ali i društvu, postavlja se pitanje – kako su mogući ovakvi, gotovo idealni, rezultati? Ko zapravo nema potpunu sliku stanja – funkcioneri i zvaničnici, ili građani koji žive svoj svakodnevni život?

Odgovor na ovo pitanje je i najpotpuniji odgovor na to kakav pristup je naša zemlja odabrala u procesu pristupanja EU. Pri izveštavanju je korišćena krajnje površna metodologija, čiji je cilj da delimično ili u potpunosti prikrije stvarno stanje

stvari. Konkretno, u pitanju je pristup koji podrazumeva da se – kada je potrebna promena zakona ili neke aktivnosti u njegovoj primeni – taj zadatak smatra ispunjenim ukoliko je formirana radna grupa za izradu nacрта novog propisa ili ukoliko je on, strogo formalno gledano, usvojen. Da li sadržina određenog propisa suštinski doprinese promeni koja je zahtevana evropskim preporukama, nije tema za Ministarstvo pravde. Zbog toga, čitajući ovakav, navodno transparentan izveštaj, ne možemo da imamo vernu sliku stanja.

Dobra ilustracija ovakvog pristupa može biti preporuka Unije javnim tužilaštvima da efikasno procesiraju slučajeve kršenja pretpostavke nevinosti od strane državnih zvaničnika i medija. Ova aktivnost je ocenjena ocenom „uspešno se realizuje“, uprkos tome što se u izveštaju navodi da je ovakvih postupaka tokom 2015. godine bilo samo četiri i da nijedan nije okončan do sredine ove godine. Kada ovome dodamo i to kako izgledaju naši mediji i kakave su izjave funkcionera – jasno je da je preporuka EU miljama daleko od stvarne ispunjenosti. Sličan slučaj je i sa brojnim drugim aktivnostima, a jedna od njih je objavljivanje uputstva za sudije o neprihvatljivom ponašanju i etičkim pravilima struke, koje je trebalo da bude objavljeno na prezentaciji Visokog saveta sudstva. Ova aktivnost je označena kao „gotovo u potpunosti realizovana“, iako se u izveštaju navodi da takvo uputstvo još uvek nije objavljeno. Sličan je slučaj i sa analizom ustavnih rešenja o pravosuđu i predlozima za njihove izmene – aktivnost je navodno realizovana, ali ona nije javno niti dostupna niti diskutovana. Izveštaj Ministarstva pravde, potpuno neprihvatljivo, obiluje sličnim ocenama i informacijama.

Simulacija vladavine prava

Kada svemu navedenom dodamo i to da je Vlada prošlog meseca svojom Uredbom, protivno Zakonu o tajnosti podataka, odredila da određene delove pregovaračkog procesa diskreciono može označiti tajnim („službenim“), dobijamo potpunu sliku trenutnog stanja u evropskim integracijama naše zemlje. Srbija je težak đak, koji na sve načine pokušava da sakrije svoje neznanje, loše osobine i prevrtljivost. Ona za sada samo deklarativno želi vladavinu prava, pristup pravdi i garanciju osnovnih prava za svoje građane.

Kako ovaj proces vremenski bude dalje odmicao, biće sve manje prostora za već razvijene sisteme simulacije. Ona će biti moguća, ali i krajnje očigledna. Upravo zbog toga bi otvaranje poglavlja 23 i 24 u pregovorima sa Evropskom unijom bilo dobra vest. Tada bi manevarski prostor za ulepšavanje istine bio sužen, a Srbija primorana da se zaista opredeli o pravcima daljeg razvoja. Ukoliko bi taj pravac i dalje uključivao EU (a ne „nekog drugog“, kako kaže ministar pravde), onda bi naša zemlja, kao loš đak bila primorana da zaradi makar prelaznu ocenu u oblasti vladavine prava.

Autor: Sofija Mandić, Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) i Koalicija „preUgovor“

SLOVAČKA PREUZELA PREDSEDAVANJE EU

Slovačka je 1. jula 2016. godine preuzela šestomesečno predseavanje EU od Holandije. To je prvo predseavanje Slovačke, a 116. rotirajuće predseavanje EU. Slovačka je ušla u EU pre 12 godina sa još devet mahom bivših komunističkih zemalja iz Centralne i Istočne Evrope. Ova zemlja je i članica evrozone od 2009. godine.

U narednih šest meseci Slovačka će kao predseavajuća država voditi zasedanja na svim nivoima Saveta EU i brinuti se o formiranju evropske legislative od ekspertskog do ministarskog nivoa. Jedan od prvih zadataka Slovačke kao predseavajuće EU biće organizovanje samita EU u Bratislavi 16. septembra, na kome će lideri 27 članica razgovarati o budućnosti Unije posle odlaska Velike Britanije.

Program slovačkog predseavanja kreiran je u skladu se dugoročnim prioritetima EU postavljenim u Strateškoj agendi za EU u vremenima promena iz 2014. godine. Bratislava je program predseavanja EU definisala oko četiri tematska bloka – ekonomija, unutrašnje tržište, stvaranje održive migrantske i azilantske politike, kao i razvijanje globalno angažovane Evrope.

Prvi blok slovačkih prioriteta odnosi se na finansijska i ekonomska pitanja – budžet EU za 2017. godinu; srednjoročno preispitivanje budžeta za 2013–2020, dugoročni budžet posle 2020. godine, unija tržišta kapitala, nedovršeni poslovi oko Ekonomske i monetarne unije.

Drugi blok sastoji se od značajnih projekata na unutrašnjem tržištu EU, uključujući jedinstveno digitalno tržište i energetsku uniju.

ROTIRAJUĆE PREDSEDAVANJE EU

Države članice EU izmenjuju se kao predseavajuće svakih šest meseci. Za vreme tog šestomesečnog razdoblja predsedništvo vodi sastanke na svim nivoima u Savetu i tako doprinosi kontinuitetu rada EU u Savetu.

Tokom predseavanja Savetom države članice blisko sarađuju u tročlanim grupama poznatima pod nazivom „trojka”. Taj je sastav uveden Ugovorom iz Lisabona iz 2009. godine. Trojka određuje dugoročne ciljeve i priprema zajednički program utvrđujući teme i glavna pitanja koja će Savet rešavati u razdoblju od 18 meseci. Na osnovu tog programa sve tri zemlje pripremaju svoje detaljne šestomesečne programe. Sadašnju trojku čine Holandija, Slovačka i Malta.

Saznaj više:

Zvanična internet-prezentacija slovačkog predseavanja Savetom EU
 Program predseavanja Slovačke EU
 Pregled činjenica Istraživačkog foruma Evropskog pokreta u Srbiji: „Slovačko predseavanje Evropskom unijom”
 CEP pogled: „Slovačko predseavanje Evropskom unijom – više nego dovoljno izazova”

Migracija je u trećem bloku slovačkih prioriteta. Postoji šansa da se postigne važan sporazum o „pametnim” granicama koje će obezbediti nesmetana putovanja građana EU, ali će zadržati kontrole za one koji nemaju vize za šengensku zonu.

Četvrti blok odnosi se na spoljne poslove EU, uključujući trgovinu, odnosno sporazume TTIP i CETA, kao i pitanje statusa tržišne ekonomije za Kinu. Globalno angažovana Evropa baviće se i budućnošću procesa pridruživanja, ali i prevazilaženjem rascepanosti Evrope.

Izvor: Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije

BALKANSKI BAROMETAR: REGION NAJVIŠE ZABRINJAVA NEZAPOSLENOST

Savet za regionalnu saradnju (Regional Cooperation Council – RCC) predstavio je na ovogodišnjem izdanju Balkanskog barometra, godišnjeg istraživanja stavova, iskustava i mišljenja u ekonomijama obuhvaćenim strategijom Saveta pod nazivom „Jugoistočna Evropa 2020“ (JIE 2020). Panel-diskusija o razvoju i tempu reformi na Zapadnom Balkanu, kao i o glavnim prioritetima, kako ih vide građani i privredni subjekti iz regiona, bila je deo skupa 21. juna u Sarajevu, na kome je predstavljen Balkanski barometar. Učesnici panela bili su predstavnici vlada, privatnog sektora, civilnog društva, te međunarodne i akademske zajednice.

Foto: Regionalni centar za saradnju (RCC)

Balkanski barometar za 2016. godinu objavljen je u dva dela, „Istraživanje javnog mnjenja“ koje se bavi stavovima građana i „Istraživanje privrednika“ u kome se rezimiraju mišljenja preduzeća.

Istraživanje je pokazalo da ispitanike najviše zabrinjava nezaposlenost, te da ne veruju da će stanje biti pozitivnije. Ti rezultati slični su onim iz prošle godine, a ponovo je ispitano 7.000 osoba, iz Bosne i Hercegovine, Albanije, Hrvatske, Kosova, Crne Gore, Srbije i Makedonije.

Korupcija je pitanje koje je postalo veoma značajno u tom delu Evrope, te je na regionalnom nivou 27 posto ispitanika obu-

hvaćenih istraživanjem reklo da je korupcija jedan od glavnih problema, što predstavlja veliku promenu u odnosu na 15 posto onih koji su bili istog mišljenja u prethodnom istraživanju.

U ovogodišnjem izveštaju, posebna pažnja posvećena je najugroženijim ljudima, naročito migrantima. Istraživanje je pokazalo da: 47 posto ispitanih ima negativan stav prema migrantima, 37 je neutralno, a 11 posto ima pozitivan odnos.

Istraživanje poslovne zajednice pokazalo je da najveće probleme u poslovanju predstavljaju poreske stope, troškovi finansiranja i zaduživanja i antitržišna praksa.

Ovogodišnje istraživanje obuhvatilo je i odabrane podatke o Moldaviji i Sloveniji, te na taj način dalo širi pregled regiona Jugoistočne Evrope.

Izvor: Savet za regionalnu saradnju (RCC)

Balkanski barometar, koji je prvi put objavljen 2015. godine, predstavlja godišnje istraživanje stavova, iskustava i mišljenja u ekonomijama obuhvaćenim strategijom Saveta pod nazivom „Jugoistočna Evropa 2020“ (JIE 2020), strategija za radna mesta i prosperitet u evropskoj perspektivi. Balkanski barometar je jedan od alata koji se koristi za praćenje napretka u realizaciji strategije RCC JIE 2020. Njime se pruža niz statističkih podataka o ekonomijama u Jugoistočnoj Evropi, čime se omogućava direktno poređenje s istraživanjem iz prethodne godine, a daje se i uvid koji može pomoći pri analiziranju glavnih makroekonomskih trendova u regionu, s ciljem da se utvrde glavna pitanja i oblikuju buduće politike.

USVOJEN PROGRAM REFORMI POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA I SOCIJALNE POLITIKE

Na osnovu Strategije proširenja Evropske unije 2013–2014, Evropska komisija je pokrenula novi proces kojim će za zemlje u procesu pristupanja biti utvrđeni i praćeni prioriteti u oblasti zapošljavanja i socijalne politike – Program reformi politike za zapošljavanja i socijalne politike (Employment and Social Reform Programme – ESRP).

Primena ESRP biće strateški proces, strukturiran po modelu Strategije „Evropa 2020” koju primenjuju države članice i koji će pratiti proces evropskih integracija kao glavni mehanizam za dijalog o prioritetima Republike Srbije u oblasti socijalne politike i zapošljavanja u procesu pristupanja EU.

Proces izrade ESRP u Republici Srbiji zvanično je započet u septembru 2013. godine, a Vlada Srbije usvojila ga je u maju 2016. godine. Ceo proces izrade bio je otvoren i svi nacionalni partneri su u više navrata bili konsultovani i pozvani da se aktivno uključe u izradu dokumenta, kako bi se osigurao njegov kvalitet, kao i podrška svih društvenih aktera i socijalnih partnera. Evropska komisija prati proces primene ovog programa na godišnjem nivou, kako kroz godišnje izveštaje o napretku tako i kroz tematske sastanke i konferencije.

Program reformi politike zapošljavanja i socijalne politike obuhvata pre svega tržište rada i zapošljavanje, ljudski kapital i veštine, kao i socijalno uključivanje i socijalnu zaštitu, kao i izazove u sistemu penzija i zdravstvene zaštite.

Izvor: Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

Foto: Mladi i poslovi

PREPORUČUJEMO

Rezultate istraživanja „Srbija i Evropa u očima mladih”, koje je sproveo Evropski pokret u Srbiji u saradnji sa Fakultetom političkih nauka Univerziteta u Beogradu;

Izveštaj Fonda za humanitarno pravo „Tranziciona pravda u Srbiji u periodu od 2013. do 2015. godine”, koji ima za cilj da informiše domaću i međunarodnu javnost o napretku procesa uspostavljanja tranzicione pravde u Srbiji;

„Vodič kroz saradnju u unutrašnjim poslovima u Evropskoj uniji”, koji je izradio Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) uz podršku Misije OEBS u Srbiji. Vodič pruža sveobuhvatni pregled saradnje u unutrašnjim poslovima unutar EU kao jedne od ključnih politika u okviru oblasti pravde, slobode i bezbednosti.

KAKO SU PREGOVORI REPUBLIKE SRBIJE SA EU POSTALI SLUŽBENA TAJNA?

Posebnu ulogu u pristupnim pregovorima će imati organizacije civilnog društva. Na taj način ovaj proces će dobiti puni legitimitet i postati vlasništvo svih građana Republike Srbije. (Vlada Republike Srbije, Uvodna izjava na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, Brisel, 21. januar 2014)

Kako bi se povećalo poverenje javnosti u proces proširenja, odluke će se donositi na što otvoreniji način u cilju obezbeđenja veće transparentnosti. Interne konsultacije i rasprave biće zaštićene u onoj meri u kojoj je to neophodno da bi se zaštitio proces odlučivanja, a u skladu sa propisima EU o pristupu javnosti dokument u svim oblastima delovanja Unije. (Opšta pozicija EU o pristupnim pregovorima sa Republikom Srbijom, Brisel, 21. januar 2014)

U junu 2016. godine Vlada Srbije je pregovaračke pozicije i zapisnike sa bilateralnog skrininga proglasila dokumentima koji nose oznaku „SLUŽBENO” i koji zbog svoje osetljive prirode ne bi trebalo da budu dostupni javnosti. Na ovaj način nastavljen je trend zatvaranja procesa pregovora za javnost i ograničavanje pristupa dokumentima koji nastaju u procesu pregovora sa EU. Zakon o tajnosti podataka ne poznaje oznaku „SLUŽBENO” kada je u pitanju označavanje stepena tajnosti podataka, a službena tajna više ne postoji u pravnom sistemu Republike Srbije.

Analizom koja sledi želimo da skrenemo pažnju na zabrinjavajući trend sužavanja prostora za dijalog o procesu evropskih integracija i ugrožavanje principa vladavine prava kao temeljnog principa na kome počiva pravni poredak Republike Srbije.

Hronologija zatvaranja procesa pregovora

Dokumenta kojima se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u procesu skrininga i izrade pregovaračkih pozicija usvojena su 2013. godine i izmenjena 2014, 2015. i 2016. godine. Dva puta izmene su se odnosile na ograničavanje pristupa javnosti dokumentima koji nastaju u procesu pregovora. S obzirom na karakter izmena tokom ove tri godine, zatvaranje procesa pregovora za javnost počelo je sa izmenama i dopunama u 2015. godini, dok je u istom stilu nastavljeno u 2016. godini.

Zaključak kojim se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u procesu sprovođenja analitičkog pregleda i ocene

usklađenosti propisa Republike Srbije sa pravnim tekovinama EU i njihove implementacije (u daljem tekstu: skrining), izmenjen je i dopunjen 2015. godine dodavanjem tačke 13a. Ovom tačkom utvrđeno je da zapisnici sa sastanaka održanih u procesu bilateralnog skrininga za svako pojedinačno poglavlje nose stepen tajnosti „INTERNO”, u skladu sa propisima o tajnosti podataka. Navedeni materijali, dalje stoji u izmenjenom Zaključku, nosiće stepen tajnosti „INTERNO” do momenta otvaranja datog poglavlja. U izvornoj verziji dokumenta nije bilo ograničenja u pogledu pristupa zapisnicima sa bilateralnog skrininga.

Osim dodavanja tačke 13a drugih izmena nije bilo. Ne preostaje nam drugo do da zaključimo da se pojavila izuzetna potreba da se zapisnici sa bilateralnih skrininga, i podaci koje oni sadrže, učine nedostupnim javnosti.

Zaključak kojim se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u postupku izrade pregovaračkih pozicija u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU izmenjen je i dopunjen 2015. godine dodavanjem tačke 5a. Ovom tačkom utvrđeno je da se pregovaračke pozicije koje Republike Srbija usvaja u toku pristupnih pregovora za svako pojedinačno pregovaračko poglavlje označavaju stepenom tajnosti „INTERNO”, u skladu sa propisima o tajnosti podataka. Izuzetno, naglašeno je izmenama i dopunama Zaključka, delovi pregovaračke pozicije mogu biti označeni stepenom tajnosti „POVERLJIVO”. Izmene su predvidele da pregovaračke pozicije budu označene stepenom tajnosti „INTERNO” i „POVERLJIVO” do momenta otvaranja datog poglavlja, a izuzetno do momenta završetka pristupnih pregovora. U izvornoj verziji dokumenta nije bilo ograničenja u pogledu pristupa pregovaračkim pozicijama.

Osim dodavanja tačke 5a ni u ovom slučaju nije bilo drugih izmena. Opet zaključujemo da se pojavila izuzetna potreba da se pregovaračke pozicije učine nedostupnim javnosti.

U oba Zaključaka, koja su objavljena u junu 2016. godine, Vlada Republike Srbije je otišla korak dalje i zapisnike sa bilateralnih skrininga, kao i pregovaračke pozicije, proglasila tajnim, odnosno nedostupnim javnosti, koristeći oznaku „SLUŽBENO”, a u skladu sa pravilima kancelarijskog poslovanja. Oznaka „SLUŽBENO” nije prepoznata Zakonom o tajnosti podataka.

Kako bi ovo ograničenje pristupu dokumentima imalo utemeljenje u pravilima kancelarijskog poslovanja bilo je neophodno prethodno izmeniti Uredbu o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave. Što je i urađeno. Uredba o izmenama Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave je objavljena u Službenom glasniku broj 45/2016.

Član 10. Uredbe je izmenjen u celosti i mi ga u celosti navodimo:

Akti i predmeti koji sadrže tajne podatke i označeni su u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka („Službeni glasnik RS”, broj 104/09) stepenima tajnosti Državna tajna – DT, Strogo poverljivo – SP, Poverljivo – P i Interno – I, evidentiraju se u posebne evidencije.

Funkcioner koji rukovodi organom državne uprave u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka i drugim propisima koji uređuju rad sa tajnim podacima određuje koji se akti i predmeti smatraju tajnim, stepen tajnosti i način postupanja sa tim aktima i predmetima i utvrđuje mere njihove zaštite.

Akti i predmeti koji sadrže podatke koji nisu određeni kao tajni podaci, ali koji su po svojoj prirodi osetljivi i zahtevaju ograničenu distribuciju, označeni su oznakom „Službeno”. Rukovanje aktima pod oznakom „Službeno” detaljnije se uređuju Uputstvom o kancelarijskom poslovanju i Uredbom o elektronskom kancelarijskom poslovanju.

Izmene Uredbe višestruko narušavaju osnovne principe na kojima počiva pravni sistem Republike Srbije. Pre svega, podzakonski akt je stekao višu pravnu snagu u odnosu na zakon. U ovom slučaju, u pitanju je Zakon o tajnosti podataka koji definiše kategorije tajnosti podataka. U članu 14, Zakon o tajnosti podataka prepoznaje četiri kategorije: „Državna tajna”, „Strogo poverljivo”, „Poverljivo” i „Interno”. Kategorija „SLUŽBENO” ne postoji u zakonu i nije je moguće uvesti u pravni sistem kroz niži pravni akt. Pojam „SLUŽBENO”, pre izmena Uredbe o kancelarijskom poslovanju, postojao je, mada nezakonito, u Uputstvu o kancelarijskom poslovanju (Uputstvo) iz 1993. godine. Međutim, Uputstvo nije izmenjeno i usklađeno sa Zakonom o tajnosti podataka 2009. godine. Uredba se ipak poziva na Uputstvo kada uređuje rukovanje aktima koji su označeni kao službena tajna. Pozivajući se na odredbe Uputstva, Uredba crpi pravni osnov iz akta koji nije usaglašen sa novim zakonskim okvirom, što i sam član 10. Uredbe čini pravno ništavim.

Podzakonskim aktom nije moguće uređivati oblasti koje nisu prethodno uređene zakonom, za šta u ovom slučaju postoji jasna namera koja je u članu 10, stav 3 jasno navedena: *Akti i predmeti koji sadrže podatke koji nisu određeni kao tajni podaci, ali koji su po svojoj prirodi osetljivi i zahtevaju ograničenu distribuciju, označeni su oznakom „Službeno”. Uredba, dakle, izlazi iz okvira zakona, uređujući prirodu akata koji zakonom nisu određeni kao tajni podaci. Povrh svega, odlučivanje o prirodi tih akata i njihovom ograničenom korišćenju kroz klasifikaciju „SLUŽBENO” predaje se u isključivu nadležnost funkcionera koji rukovodi organom državne uprave. Bez obzira na zakonsko utemeljenje ove nadležnosti, diskreciono pravo u odlučivanju, koje zaobilazi zakonom propisane procedure, još jedan zabrinjavajući pokazatelj narušavanja principa zakonitosti i vladavine prava, koji se preliva na proces pristupanja Srbije EU.*

Važno je napomenuti i da se osetljivost podataka, koju Uredba uvodi kao glavni kriterijum za odlučivanje o dodeli oznake „SLUŽBENO”, definiše jedino u Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti. Na osnovu definicije, osetljivi podaci su podaci o ličnosti koji se odnose na: nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, veroispovest, pripadnost političkoj stranci, sindikalno članstvo, zdravstveno stanje, primanje socijalne pomoći, žrtvu nasilja, osudu za krivično delo i seksualni život. Akti koji nastaju u procesu pregovora Srbije sa EU ne sadrže ovakve posebno osetljive podatke o ličnosti.

Uskraćivanja pristupa dokumentima koji nastaju u procesu pregovora

Izmenama i dopunama Zaključaka u 2015. godini navedeno je da se stepen tajnosti određuje u skladu sa propisima o tajnosti podataka. Zakon o tajnosti podataka (čl. 8) određuje da se podatak može odrediti kao tajni ukoliko je potreba interesa Republike Srbije pretežnija od interesa za slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Imajući u vidu sadržaj i formu dokumenata koji su predmet Zaključaka, možemo da zaključimo da se radi o dokumentima koji sadrže informacije od javnog značaja. Pravo javnosti da bude upoznata sa sadržajem ovih dokumenata utvrđeno je Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Vlada Republike Srbije je, u ovom slučaju, bila dužna da dokaže da ne postoji opravdan interes javnosti da zna, pa tek nakon toga da dokumenta označi odgovarajućim stepenom tajnosti. Ovde treba imati na umu da su zapisnici sa bilateralnih skringinga već nastali, te da se, u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka ova dokumenta samo izuzetno mogu naknadno proglasiti tajnim.

Sadržina dokumenata, a posebno zapisnika sa bilateralnog skringinga, takođe ne govori u prilog potrebi da se javnosti uskrati pristup. Zapisnici sa bilateralnih skringinga sadrže ključke o oceni usklađenosti zakonodavstva Republike Srbije sa pravnim tekovinama EU i ne sadrže podatke koji već nisu sadržani u samim pravnim aktima koji su predmet analize. Republika Srbija ne pregovara o tome da li će neki pravni akt EU usvojiti i primeniti u sopstvenom pravnom sistemu već samo kada će to učiniti. Pregovaračke pozicije su, takođe, dokumenti koji teško da sadrže informacije čije bi otkrivanje ugrozilo interes Republike Srbije, jer, ponovo, ne pregovara se sadržina pravnih tekovina EU. Međutim, rokovi o kojima se govori mogli bi značajno da utiču na svakodnevni život

Foto: <http://mirrorspectrum.com>

građana Srbije. Uzmimo, na primer, rokove za usaglašavanje sa direktivama koje ograničavaju emisiju zagađujućih materija. Dugi prelazni rokovi direktno mogu da utiču na stanje životne sredine i javno zdravlje, ali i na konkurentnost srpske privrede. Upravo iz tih razloga smatramo da građani imaju pravo da znaju šta se nalazi u dokumentima koji su predmet ove analize. Takođe, smatramo da proces skrininga i izrade pregovaračkih pozicija po pravilu ne sadrži podatke koji mogu dovesti u opasnost teritorijalni integritet i suverenost zemlje, ustavni poredak, zaštitu osnovnih prava, bezbednost, unutrašnje ili spoljne poslove. Ukoliko neki pojedinačni podatak može da povredi interese Republike Srbije, smatramo da bi samo dokument koji sadrži taj podatak trebalo da nosi oznaku tajnosti. Umesto toga, svi materijali koji nastaju u okviru Pregovaračke grupe za ostala pitanja (Poglavlje 35), u skladu sa Zaključcima, noseće oznaku „POVERLJIVO”. Zanimljivo je pomenuti i da je Zajednička pozicija EU za poglavlje 35 javno dostupna.

Argument koji su više puta usmeno iznosili predstavnici Vlade i Pregovaračkog tima, da tajnost dokumenata zahteva Evropska komisija, ne stoji. U slučaju potrebe da se zaštite dobri međunarodni odnosi i interesi spoljne politike, dokumenta bi nosila viši stepen tajnosti u odnosu na „INTERNO”, kako je bilo utvrđeno Zaključcima iz 2015. godine. Oznaka „INTERNO” korisiti se radi sprečavanja nastanka štete za rad, odnosno obavljanje zadataka i poslova organa javne vlasti koji ih je odredio, a ne radi zaštite interesa druge strane u pregovorima ili očuvanja dobrih međunarodnih odnosa. Pored toga, treba naglasiti da je Evropska komisija u više navrata stavljala građanima Republike Srbije na raspolaganje dokumenta za koja su organi Republike Srbije tvrdili da upravo Evropska komisija insistira na njihovoj tajnosti.

Službena tajna u pravnom sistemu Republike Srbije ne postoji, na šta je ukazao i Poverenik za informacije od javnog značaja u slučaju dokumenata koji su nastali u komunikaciji Ministarstva unutrašnjih poslova i Evropske komisije u procesu pregovora sa EU.

Zaključak o Zaključcima

Nakon izmena Zaključaka kojima se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u procesu skrininga i izrade pregovaračkih pozicija, kojima je nedvosmisleni cilj bio da se ograniči pristup dokumentima koji nastaju u procesu pregovora, još

jednom se postavlja pitanje koliko je Vlada Srbije iskrena u nameri da pregovore učini vlasništvom svih građana, kako je navedeno u Uvodnoj izjavi na Međuvladinoj konferenciji u Briselu 2014. godine.

Bez mogućnosti uvida u zapisnike sa bilateralnih skrininga zainteresovana javnost bitno je ograničena u nameri da doprinese kvalitetu procesa pregovora, ali i obeshrabrena da u njemu učestvuje. Indikativno je da ni Vlada Srbije niti Pregovarački tim nisu pokazali nameru da objasne razloge za izmene Zaključaka i postepeno ograničavanje pristupa javnosti procesu pregovora. Ako, naravno, zanemarimo više puta navođene zahteve Evropske komisije, čija istinitost nije potvrđena u praksi. Treba naglasiti da zahtevi Komisije za tajnovitošću u procesu pregovora, sve i da ih je bilo, ne mogu uticati na poštovanje zakona i prava građana Republike Srbije koja su tim zakonima zaštićena. Na kraju, upravo na vrednostima za koje se ovde zalažemo, utemeljena je i Evropska unija.

Svako ograničenje prava javnosti da zna mora biti utemeljeno u Ustavu i zakonu. Poverenje između institucija i građana temelji se na poštovanju principa dobre uprave, a poverenje u donosiocima odluka ne može počivati na nekritičkom ubeđenju da organi javnih vlasti čine ispravne stvari samo zbog činjenice da službuju u javnoj administraciji. Ideja da se efikasnost javne uprave štiti putem normativnih ograničenja prava na pristup informacijama ne vodi izgradnji stabilnih i demokratskih institucija u koje građani imaju poverenje. Sama ideja da pojedina dokumenta koja nastaju u radu organa javnih vlasti, koja formalno-pravno nemaju oznaku tajnosti treba da nose oznaku „SLUŽBENO” govori o prirodi odnosa između pregovaračke strukture Republike Srbije i građana. Ne možemo a da se ovde ne zapitamo: postoje li neki drugi dokumenti do službeni, a koji nastaju u radu Vlade i organa javne uprave? Privatnost javnog službenika prestaje onog trenutka kada stupi u javnu službu i sva njegova delatnost u javnoj službi ima isključivu svrhu da služi javnom, a ne privatnom interesu.

Kako je, na kraju, moguće da Vlada Srbije očekuje da građani podrže proces evropskih integracija i imaju poverenje u rad institucija, ako sama Vlada jasno pokazuje da nema poverenje u svoje građane?

Autori: Tamara Branković i Mirko Popović

BREGZIT ILI NE? KAKVE SU POSLEDICE ZA POLITIKU PROŠIRENJA?

Godine 2016. Velika Britanija održala je referendum na kojem se biračko telo izjasnilo o pitanju da li Velika Britanija treba da ostane članica EU. Birači su imali priliku da odgovore na pitanje: „Da li Ujedinjeno Kraljevstvo treba da ostane članica Evropske unije ili napusti Evropsku uniju?“, s mogućim odgovorima „Ostati članica Evropske unije“ i „Napustiti Evropsku uniju“. Natpolovična većina izjasnila se za napuštanje EU.

Rezultat referendum o napuštanju EU otvara brojna pitanja o budućnosti evropskih integracija i odnosima na evropskom kontinentu. Ekspertkinje Centra za evropske politike u tekstu „Bregzit ili ne? Kakve su posledice za politiku proširenja?“ razvijaju tri moguća ishoda trenutne situacije, na osnovu kojih raspravlja o mogućim posledicama britanskog izlaska za politiku proširenja EU. Za potrebe biltena „Progovori o pregovorima“ izdvajamo sažeti prikaz mogućih scenarija, dok je kompletan tekst ovog CEP pogleda sa posledicama po politiku proširenja EU dostupan [ovde](#).

Foto: Centar za evropske politike (CEP)

Ishod 1: Velika Britanija održava političku stabilnost, pregovori o istupanju se brzo zaključuju

U slučaju da se izbegne produbljivanje političke krize u Velikoj Britaniji, politička situacija se konsoliduje do kraja leta i bude imenovan novi premijer, pokretanje postupka istupanja može se očekivati u kratkom roku. Sa stabilnom domaćom političkom situacijom Velika Britanija će verovatno postupati kao konstruktivan partner u pregovorima, čime se osigurava povoljniji sporazum o istupanju i održavanje stabilnosti na kontinentu. U tom slučaju pregovori mogu biti završeni u roku od dve godine. Istovremeno, moguće je da Škotska podnese zahtev za pristupanje EU, bez obzira na svoj odnos s ostatkom Ujedinjenog Kraljevstva.

Ishod 2: Politička scena u UK ostaje nestabilna, do Bregzita dolazi nakon dugotrajnih i bolnih pregovora

Ako u skoroj budućnosti u Britaniji ne dođe do političkog konsenzusa o načinu nastavka procesa Bregzita, uz vođstvo kampanje za izlazak, politička i ekonomska kriza u Velikoj Britaniji i EU će se verovatno produbiti. Konzervativna stranka može ostati podeljena na dva tabora, dok Laburistička partija možda ne uspe da se kompletno reformiše i promeni sopstveno vođstvo. Uz dodatni pritisak ekonomske i finansijske krize u državi posle referenduma period zastoja bi mogao da se produži, parališući Veliku Britaniju i EU, i stvarajući frustracije među državama članicama. Pokretanje postupka predviđenog Članom 50. bi onda moglo da se dodatno odloži, a pregovori o istupanju da potraju daleko duže. U tom slučaju, Bregzit se dešava na kraju dvogodišnjeg perioda bez zaključenog sporazuma, najavljujući novo razdoblje nesigurnosti i nemira. Alternativa je da se pregovori produže teškom odlukom u Evropskom savetu u poslednji čas, uz saglasnost Britanije. Bregzit se konačno događa, ali obe strane izlaze iz procesa u potpunosti iscrpljene.

Ishod 3: Nema Bregzita

Iako se trenutno čini nemogućim zaobići volju građana izraženu na referendumu, postoje predsedani kojima su ranije preokrenuti ishodi referenduma (dva irska i jedan danski referendum o prihvatanju ugovora EU). Rastući pritisak javnosti, nesposobno političko vođstvo u taboru za izlazak iz Unije ili čak dublja politička kriza u Velikoj Britaniji, zajedno sa zakasnelim razumevanjem da je ostanak najbolja opcija za UK, mogu dovesti do novog referenduma ili do ponovnog pregovaranja o uslovima članstva, kako bi se omogućio ostanak Britanaca u EU. Drugu opciju su otvoreno odbili čelnici EU, ali promenljiva dinamika u političkoj i ekonomskoj situaciji u Uniji može dovesti do drugačijeg stava narednih meseci.

Nezamislivi, malo verovatni scenario raspada

Na kraju, treba priznati da postoji i scenario u kom bi Bregzit bio okidač za tako duboku krizu unutar EU da umesto da deluje kao podsticaj za ujedinjenje zapravo dovede do dalje dezintegracije Unije. Takav ishod bi mogao dovesti do jačanja populističkih i desničarskih snaga unutar članica EU, kao i do potpune nesposobnosti „stare“ evropske elite da reši nove probleme i strahove svog stanovništva.

Iako je opasno – a verovatno i pogrešno – pretpostaviti da evropska integracija uvek pobeđuje i izlazi jača iz političkih kriza, evropske političke elite su sigurno naučile nešto iz prošlosti. Nedavne izjave evropskih čelnika, uključujući i one koji insistiraju da Velika Britanija pokrene postupak iz Člana 50. u najkraćem mogućem roku, ipak ukazuju na odlučnost da se ostatak porodice EU održi na okupu.

Autori: Milena Lazarević, programska direktorka Centra za evropske politike, i Sena Marić, istraživačica u Centru za evropske politike, uz podršku Tijane Stojanović.

POSTUPAK IZLASKA IZ EVROPSKE UNIJE

Pre 1. decembra 2009. godine, kada je Lisabonski ugovor stupio na snagu, u ugovorima Evropske unije nigde nije bila spomenuta mogućnost države članice da se dobrovoljno povuče iz Unije. Ugovor iz Lisabona uvodi izlaznu klauzulu za članice koje se žele povući iz Evropske unije. Prema Članu 50: *Svaka država članica može odlučiti da istupi iz Unije, u skladu sa svojim ustavnim pravilima.*

Država članica koja odluči da istupi svoju nameru mora da saopšti Evropskom savetu. Na osnovu smernica Evropskog saveta, Unija pregovara i zaključuje sa tom državom sporazum, kojim se utvrđuje način njenog istupanja, uzimajući u obzir okvir njenih budućih odnosa sa Unijom. U ime Unije, sporazum zaključuje Savet, koji o tome odlučuje kvalifikovanom većinom, a nakon

pribavljanja saglasnosti Evropskog parlamenta. Ugovori prestaju da se primenjuju na navedenu državu od dana stupanja na snagu sporazuma o njenom istupanju ili, u suprotnom, dve godine nakon obaveštenja o istom, ukoliko Evropski savet, u dogovoru sa navedenom državom članicom, jednoglasno ne odluči da se taj rok produži. Bivša država članica koja se želi vratiti u Evropsku uniju biće podvrgnuta istim uslovima kao i bilo koja druga zemlja koja podnese takav zahtev (u skladu sa Članom 49).

Do sada se nijedna država se još nije povukla, iako su kolonije, zavisna područja i polua autonomna područja napustila EU. Od tih, samo je Grenland izričito glasao za napuštanje EU, tada Evropske ekonomske zajednice 1985. Jedina država članica koja je održala nacionalni referendum o povlačenju bila je Velika Britanija 1975. godine, kada je 67,2% birača odlučilo da ostane u Zajednici.

PREDSTAVLJAMO

POGLAVLJE 6 – PRAVO PRIVREDNIH DRUŠTAVA

U okviru ovog poglavlja razmatraju se pitanja u vezi sa osnivanjem i obavljanjem delatnosti privrednih društava u državama članicama EU. Ovo poglavlje obuhvata dva dela: pravo privrednih društava u užem smislu i računovodstvo i reviziju. Pravo privrednih društava u užem smislu odnosi se na: pravila o osnivanju, registraciji, obavljanju delatnosti, domaćem i prekograničnom spajanju i podeli privrednih društava. Oblast računovodstva i revizije uključuje uspostavljanje pravila o: uspostavljanju sistema provere kvaliteta rada revizorske struke, efikasnog sistema javnog nadzora, kao i sistema objavljivanja godišnjih finansijskih izveštaja.

U oblasti finansijskog izveštavanja, pravne tekovine EU utvrđuju pravila za predstavljanje godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući pojednostavljena pravila za mala i srednja preduzeća. Posebna računovodstvena pravila primenjuju se u oblasti bankarstva i osiguranja. Primena međunarodnih računovodstvenih standarda (*IAS – International Accounting Standards*) obavezna je za određena tela od javnog značaja. Osim toga, pravne tekovine EU uspostavljaju pravila za odobravanje, profesionalni integritet i nezavisnost revizora imenovanih na osnovu zakona.

Saznaj više:

Evropska komisija – Generalni direktorat za finansijsku stabilnost, finansijske usluge i tržište kapitala (DG FISMA)

KOJA JE KORIST ZA SRBIJU?

- Poboľjšani uslovi poslovanja
- Jednak tretman na tržištu EU
- Pojednostavljene procedure
- Novi oblici privrednih subjekata

Usklađivanjem zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti prava privrednih društava se, između ostalog, stvaraju poslovni uslovi koji će domaćim privrednim subjektima omogućiti konkurentnost i jednak tretman na tržištu Evropske unije. Istovremeno, na ovaj način se dodatno potvrđuje pravna sigurnost, koja je neophodan preduslov za uspešno poslovanje i investicije. Usklađivanjem zakonodavstva na području prava privrednih društava usvojiće se novi propisi, koji će privrednim društvima omogućavati brži ulazak na tržište i izlazak iz njega, stvoriti zakonodavni okvir na području računovodstva i revizije za uspostavljanje sistema javnog nadzora revizije. Danom pristupanja Srbije EU biće uvedena i dva nova oblika privrednih društava – evropsko akcionarsko društvo i evropsko ekonomsko interesno udruženje koja već postoje u državama članicama Unije. Uvođenje novih oblika privrednih društava će omogućiti svim privrednim subjektima ostvarivanje prednosti koje ta dva nadnacionalna oblika društva omogućuju prilikom prekograničnog ekonomskog delovanja.

(Brošura „Pregovaračka poglavlja – 35 koraka ka EU“, EU info-centar i Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU)

Beogradska otvorena škola
Centar za evropske integracije

Masarikova 5/16,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 11 30 61 372
F: +381 11 36 13 112
E: eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs
W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs
S: facebook.com/bos.cei
S: twitter.com/CEI_BOS

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Podržano od strane Evropske
unije u okviru programa
„Evropa za građane i građanke”

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten
„Progovori o pregovorima” prijavite se [OVDE](#).

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije
– molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl
eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome kako
možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko
smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili
ako niste zainteresovani da ga primete ubuduće možete nam
to javiti odgovorom na ovu [poruku](#).

Ukoliko želite da primete informacije o specifičnim
poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU
popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem [LINKU](#).